

Službeni glasnik BiH, broj 85/13

Na osnovu člana 86. stav 2. Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja, u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, donosi

OPŠTI OPERATIVNI PLAN POSTUPANJA U SLUČAJU VANREDNE POJAVE ŠETNOG ORGANIZMA NA BILJU I BILJNIM PROIZVODIMA

1. UVOD 1.1. SVRHA I PODRUČJE PRIMJENE

U opštem operativnom planu opisane su mjere koje je potrebno preduzeti u slučaju vanredne pojave šetnog organizma na bilju i biljnim proizvodima. Svrha opšteg operativnog plana je omogućiti svim licima koja osiguravaju zdravlje bilja da organizovano i u što krećem vremenskom roku, u okviru svojih nadležnosti, preduzmu odgovarajuće mjere sprječavanja unošenja i širenja, te mjere iskorjenjivanja šetnog organizma.

Opšti operativni plan se primjenjuje u slučaju vanredne pojave šetnog organizma koji nije prisutan na teritoriji Bosne i Hercegovine (BiH) ili je prisutan i nije široko rasprostranjen, a procijenjeno je da može prouzrokovati značajne ekonomske štete u poljoprivredi, šumarstvu i životnoj sredini.

Ovaj plan će se koristiti u izradi pojedinačnih operativnih planova u slučaju vanredne pojave određenog šetnog organizma ili grupe šetnih organizama koji radi svoje biologije, specifičnosti situacije i tehnike suzbijanja i/ili iskorjenjivanja zahtijevaju preduzimanje posebnih mjera.

1.2. ZAKONSKA OSNOVA

- Zakon o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) (u daljem tekstu: Zakon)
- Odluka o ratifikaciji Međunarodne konvencije o zaštiti bilja ("Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori", broj 08/03) (u daljem tekstu: Konvencija)
- Međunarodni standard za fitosanitarne mjere br. 9 - Smjernice za iskorjenjivanje šetnih organizama na bilju i biljnim proizvodima

Odredbama člana 76. tačka 18. Zakona propisano je da se Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja brine oko vršenja

jedinstvenih procedura rada u skladu sa propisima i međunarodnim zahtjevima. Time je ispunjen zahtjev člana 1. Konvencije kojom je propisano da sve zemlje potpisnice prihvataju zakonske, tehničke i administrativne mjere utvrđene Konvencijom kako bi osigurale provedbu ujednačenih fitosanitarnih mjera za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma.

2. LICA KOJA OSIGURAVAJU ZDRAVLJE BILJA I NJIHOVE OBAVEZE IZVJEŠTAVANJA U SLUČAJU POJAVE ŠETNOG ORGANIZMA

Kako bi se blagovremeno započelo provođenje opšteg operativnog plana, nakon otkrivanja pojave štetnog organizma vrlo je važno da sva relevantna lica koja osiguravaju zdravlje bilja budu na vrijeme obaviještena o sumnji na pojavu štetnog organizma odnosno potvrđenoj zarazi štetnim organizmima.

2.1. LICA KOJA OSIGURAVAJU ZDRAVLJE BILJA

U skladu sa čl. 4. i 5. Zakona lica koja osiguravaju zdravlje bilja su:

1. Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja (u daljem tekstu: Uprava)
2. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
3. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske
4. Odjeljenje za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Brčko distrikta BiH
(u daljem tekstu: Ministarstva/Odjeljenje)
5. Uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske – fitosanitarni i šumarski inspektori
6. Federalna uprava za inspekcijske poslove - fitosanitarni i šumarski inspektori
7. Kancelarija/Ured Gradonačelnika Brčko distrikta BiH – Inspektorat - fitosanitarni i šumarski inspektori
8. Pravna lica nadležna i ovlaštena za vršenje zdravstvene kontrole (pregleda) bilja, osmatranje i praćenje štetnih organizama i laboratorijske dijagnostike i analiza
9. Pravna i fizička lica koja pružaju usluge provođenja postupka zaštite zdravlja bilja uključujući i davaoce usluga u smislu čl. 34. i 35. Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 49/04)
10. Vlasnici bilja, biljnih proizvoda i reguliranih objekata (u daljem tekstu: vlasnici bilja)

2.2. OBAVEZE IZVJEŠTAVANJA

U skladu sa članom 5. stav 2. Zakona, lica koja osiguravaju zdravlje bilja iz tačke 8. i 9. navedenih u podpoglavlju 2.1. ovog poglavlja obavezni su o svakoj novoj neuobičajenoj pojavi štetnog organizma odmah obavijestiti fitosanitarnog ili šumarskog inspektora (u daljem tekstu: nadležni inspektor) koji o tome odmah izvještava Upravu i Ministarstva/Odjeljenje.

U skladu sa članom 6. stav 2. i članom 9. stav 1. Zakona lica koja osiguravaju zdravlje bilja iz tačke 10. podpoglavlja 2.1. ovog poglavlja, obavezni su o svakoj novoj i neuobičajenoj pojavi štetnog organizma ili simptoma na osnovu kojih se sumnja na zarazu, odmah obavijestiti nadležnog inspektora odnosno druga lica koja osiguravaju zdravlje bilja koji o tome odmah izvještavaju Upravu i Ministarstva/Odjeljenje.

2.3. NAČIN IZVJEŠTAVANJA

Postupak izvještavanja između lica koja osiguravaju zdravlje bilja iz tačke1. do 10. provodi se u skladu sa "Uputstvom o standardnom postupku razmjene podataka o nalazu štetnog organizma na bilju i biljnim proizvodima", iz Priloga I ovog Plana i njegov je sastavni dio.

3. PROVOĐENJE OPŠTEG OPERATIVNOG PLANA 3.1. USLOVI ZA POČETAK PROVEDBE OPŠTEG OPERATIVNOG PLANA

Provođenje opšteg operativnog plana započinje:

- kada postoji sumnja na zarazu štetnim organizmom na određenom području u BiH,
- nakon dobivanja službenog izvještaja o nalazu štetnog organizma u pošiljci porijeklom iz BiH koji je poslala zemlja uvoznica, a što upućuje na mogućnost da bilje potiče iz područja u BiH u kojem se već provodio operativni plan za taj štetni organizam, ali je ipak došlo do njegovog širenja,
- nakon dobivanja službenog izvještaja o nalazu štetnog organizma o kojem je izvjestila jedna ili više zemalja i za koje postoji sumnja da se može proširiti na teritoriju BiH neposredno prirodnim kretanjem štetnog organizma ili posredno putem trgovine i drugih oblika razmjene bilja i biljnih proizvoda te kretanjem ljudi, prevoznih sredstava i drugih mogućih prenosilaca štetnog organizma.

3.2. SLIJED POSTUPANJA ODMAH NAKON DOJAVE O NALAZU ŠTETNOG ORGANIZMA 3.2.1. Obaveze nadležnog inspektora

Nakon dojave o nalazu štetnog organizma ili nakon što je on sam pronašao štetni organizam, nadležni inspektor:

- odmah o tome izvještava Upravu i Ministarstva/Odjeljenje, u skladu sa podpoglavljem 2.3. ovog plana,
- uzima uzorak prema određenom postupku i hitno šalje u ovlaštenu laboratoriju na laboratorijsku analizu,
- do dobivanja konačnih rezultata laboratorijske analize naređuje provođenje službenih preventivnih mjera da bi se smanjila opasnost od širenja štetnog organizma i o tome izvještava Upravu i Ministarstva/Odjeljenje, (slanjem) dostavljanjem zapisnika i rješenja.

3.2.2. Obaveze ovlaštenog laboratorija

Ovlašteni laboratorij provodi laboratorijsku analizu i rezultate šalje nadležnom inspektoru koji o rezultatima analize obavještava Upravu i nadležno Ministarstvo/Odjeljenje. U svakom operativnom planu nadležni laboratorij mora navesti metodu laboratorijske analize koja se primjenjuje.

3.2.3. Obaveze vlasnika bilja

Vlasnik bilja provodi uobičajene agrotehničke preventivne mjere kao i službene preventivne mjere koje mogu biti:

- ograničenje premještanja bilja,
- higijenske mjere,

- tretiranje sredstvima za zaštitu bilja,
- uništenje zaraženog bilja i
- druge mjere.

3.3. FORMIRANJE OPERATIVNOG TIMA

Nakon dobivanja izvještaja o nalazu štetnog organizma od nadležnog inspektora, direktor Uprave formira operativni tim koji je sastavljen od najmanje po jednog zaposlenog iz fitosanitarne politike, nadležne inspekcije i jednog stručnjaka iz ovlaštene laboratorije.

U slučaju vanredne pojave štetnog organizma širih razmjera i/ili pojave vrlo opasnog karantinskog štetnog organizma, operativni tim mora biti sastavljen od sljedećih članova:

- Vođa tima - direktor Uprave
- Ministarstva/Odjeljenje - pomoćnici ministra i šef Odjeljenja nadležni za fitosanitarnu oblast, kada je potrebno i pomoćnik ministra nadležan za šumarstvo
- Inspektorati entiteta i Brčko distrikta BiH - direktori inspektorata ili glavni inspektori nadležni za fitosanitarnu oblast
- Službenik za komunikacije - službenik iz Uprave
- Naučni savjetnici: Stručni savjet za zdravlje bilja. Do formiranja Stručnog savjeta za zdravlje bilja stručni tim mogu činiti direktori/dekani ovlaštenih laboratorija/fakulteta i stručnjak za određenu oblast
- Nadležni inspektor na terenu: jedan ili više inspektora. Po potrebi u istraživanju na terenu mogu učestvovati i stručnjaci ovlaštenih laboratorija i drugi. Ako se, pored nadležnih inspektora, angažuju i stručnjaci ovlaštenih laboratorija i druge osobe u tom slučaju oni čine istraživački tim
- Sekretar operativnog tima - službenik iz Uprave
- Pravni savjetnik po potrebi

3.4. NADLEŽNOST I ZADACI ČLANOVA OPERATIVNOG TIMA

3.4.1. Nadležnost operativnog tima

Operativni tim je nadležan za:

- procjenu opasnosti koja prijete od nepredviđene pojave štetnog organizma,
- donošenje prijedloga o početku i završetku provedbe mjera i predlaganje mehanizama,
- upravljanje aktivnostima vezanim uz otkrivanje rasprostranjenosti zaraze i procjenu finansijskih sredstava potrebnih za suzbijanje i iskorjenjivanje,
- upravljanje aktivnostima vezanim uz provedbu mjera,
- određivanje subjekata s kojima je potrebno sarađivati i podstaći ugovaranje saradnje odnosno ovlašćivanje,
- savjetovanje i svaki drugi oblik saradnje s drugim državnim i entitetskim tijelima nadležnim za zaštitu životne sredine, zdravlje ljudi, unutrašnje poslove i drugi,

- izrada službenih izvještaja o stanju na terenu i rezultatima nakon preduzimanja mjera,
- predlaganje stepena povjerljivosti informacija.

3.4.2. Zadaci službenika za komunikacije

Službenik za komunikacije, u skladu sa procedurama u Upravi, ima zadatak:

- komunicirati s drugim institucijama, vlasnicima bilja i javnošću,
- kod stupanja u kontakt sa svim zainteresovanim subjektima tražiti od subjekata da odrede kontakt osobu,
- obrađivati nove informacije i stavljati ih na web stranicu Uprave te dostaviti i Ministarstvima/Odjeljenju da postavе na svoje web stranice (ili kada se radi o povjerljivim podacima – na interni portal s ograničenjem pristupa),
- pripremiti sažete izvještaje o situaciji na terenu za članove operativnog tima, stajališta i saopštenja za medije,
- izvještavati relevantne interesne grupe (vlasnike bilja i predstavnike industrije i druge) te druge subjekte uključene u operativni plan o predviđenim mjerama (uvođenju i ukidanju) i stanju na terenu,
- izvještavati Evropsku i mediteransku organizaciju za zaštitu bilja (EPPO), i pojedine države na njihov zahtjev,
- izvještavati zemlje koje mogu biti ugrožene pojavom štetnog organizma na području BiH (susjedne zemlje, uvoznici....).

3.4.3. Nadležnosti naučnih savjetnika

Naučni savjetnici nadležni su za:

- istraživanja radi prikupljanja raznih podataka o štetnom organizmu iz različitih izvora informacija, saradnja sa drugim naučnicima,
- obezbjeđivanje pravovremenog i tačnog obavljanja laboratorijske analize,
- saradnja sa nadležnim inspektorima na terenu/istraživački tim i pravovremeno izvještavanje o rezultatima laboratorijskih analiza, pružanje pomoći oko određivanja stepena raširenosti zaraze,
- savjetovanje operativnog tima i nadležnih inspektora na terenu/istraživački tim o vrstama mjera za suzbijanje i iskorjenjivanje štetnog organizma, saradnja u izradi uputstava i priručnika za inspektore i drugalica koja osiguravaju zdravlje bilja, te brošura i materijala za predavanje radi edukacije relevantnih interesnih grupa, izrade mišljenja i saopštenja za medije.

3.4.4. Nadležnosti nadležnih inspektora

Nadležni inspektori na terenu nadležni su za:

- vođenje istraživanja na terenu u skladu sa propisima i kada je to moguće, protokolima za specifične štetne organizme,
- izradu i slanje izvještaja operativnom timu,
- komunikaciju s interesnim grupama direktno na terenu (vlasnici bilja, industrija i druge) i izvještavanje o rezultatima istrage i preduzetih mjera,

- naređivanje i kontrolu provedbe naređenih mjera koje je odredio operativni tim u skladu sa Zakonom.

3.4.5. Zadaci sekretara operativnog tima

Sekretar operativnog tima ima zadatak:

- Brinuti da svi članovi operativnog tima imaju na raspolaganju svu potrebnu dokumentaciju za sastanke,
- voditi zapisnike sa sastanaka,
- skupljati i obrađivati dobivene podatke i unositi ih u bazu, voditi evidenciju kada su i od koga dobiveni, kome i kada su poslani, itd.,
- pripremati sastanke operativnog tima i pozivati članove,
- sastavljati liste s kontakt osobama i brinuti se da budu dostupne svima kojima su potrebne (staviti na web stranicu ili interni portal).

3.5. POSTUPANJE ČLANOVA OPERATIVNOG TIMA

a) Nadležni inspektor na terenu obavlja dalja istraživanja na terenu i o tome izvještava operativni tim u pisanom obliku. Nadležni inspektor na terenu/istraživački tim na terenu nastavljaju s prikupljanjem važnih informacija da bi se u što kraćem roku poduzele najefikasnije mjere. Informacije koje se prikupljaju na terenu moraju sadržavati:

- tačnu lokaciju mjesta na kojem je nađen štetni organizam, adresu vlasnika bilja, telefonske brojeve i e-mail adresu,
- porijeklo štetnog organizma, datum i način prispjeća zaražene pošiljke kada se sumnja da je ona izvor zaraze,
- detaljne podatke o pošiljci: izvoznik, uvoznik, mjesta zaustavljanja prevoznog sredstva, podatke o drugim odredištima na koja su upućene pošiljke bilja istog porijekla ili odredištima na koja su upućeni dijelovi pošiljke ako je došlo do dijeljenja odnosno prepakivanja,
- podatke o bilju i biljnim proizvodima koji su zaraženi (vrsta, sorta i vegetacijski stadij), vrijeme i način na koji su pronađeni simptomi zaraze štetnog organizma uključujući opis simptoma i fotografije, i kad je to moguće, razvojni stadij štetnog organizma,
- podatke o stepenu zaraze i razmjerima štete,
- lokaciju odredišta na koja su bilje i biljni proizvodi premješteni iz zaraženog područja,
- lokaciju mjesta na kojima su se kretale osobe i prijevozna sredstva te koristila poljoprivredna oprema i mašine, a koji su bili u kontaktu sa zaraženim biljem ili područjem (zemljištem, skladištem....),
- podatke o uticaju drugih biotskih faktora koji mogu doprinijeti širenju zaraze: povezanost s drugim proizvodnim područjima putem sistema za navodnjavanje, način uzgoja (zatvoreni ili otvoreni prostor, plodored i agrotehničke mjere), tretiranje bilja koje može uticati na razvoj simptoma zaraze i determinacije štetnog organizma,
- podatke o uticaju abiotičkih faktora na širenje zaraze štetnim organizmom (klimatski i edafski uslovi),
- rezultate nakon preduzimanja određenih mjera.

b) Na osnovu prikupljenih informacija od nadležnog inspektora na terenu /istraživačkog tima i drugih relevantnih izvora informacija relevantni stručnjaci iz stručnih, naučnih, naučno-istraživačkih i naučno-obrazovnih institucija daju preporuku

operativnom timu o opravdanosti preduzetih mjera od strane nadležnog inspektora i o daljnjem postupanju.

Pri donošenju preporuka potrebno je uzeti u razmatranje sljedeće činjenice:

- u kojim je razmjerama raširen štetni organizam,
- o kojem se tačno organizmu radi i postoje li razlike u stepenu patogenosti različitih patotipova, sojeva i sl.,
- koji je status štetnog organizma u Evropskoj uniji i EPPO-u
- je li se već prije pojavio u BiH i koje su mjere preduzete,
- koje su biljke domaćini i u kojoj su mjeri one prisutne u BiH,
- kolika je mogućnost da se štetni organizam udomaći u BiH obzirom na biotske i abiotske faktore,
- koje su optimalne mjere suzbijanja i iskorjenjivanja i koliki su troškovi tih mjera.

c) Nakon dobivanja preporuka od stručnjaka, operativni tim odlučuje:

- trebaju li se ukinuti privremene mjere ili ne,
- koje su daljnje službene mjere koje se trebaju poduzeti i u tom slučaju izrađuje akcijski plan,
- treba li započeti s provođenjem službenih mjera i prije dobivanja konačnog rezultata laboratorijske analize, što može biti potrebno u slučaju pojave određenih štetnih organizama.

d) Kada operativni tim odluči da je potrebno ukinuti privremene mjere, o tome obavještava nadležnog inspektora koji odmah donosi rješenje o ukidanju privremenih mjera i izvještava operativni tim dostavljanjem primjerka rješenja.

e) Kada operativni tim odluči da je potrebno započeti provođenje službenih mjera jer je laboratorijskom analizom potvrđena zaraza štetnog organizma ili je to potrebno i prije dobivanja potvrdnog rezultata zbog specifičnosti situacije i biologije štetnih organizama koji predstavljaju veliki rizik, operativni tim izrađuje akcioni plan.

Prilikom izrade akcionog plana potrebno je uzeti u obzir sljedeće:

- u kojoj će mjeri predviđene mjere spriječiti ponovno unošenje štetnog organizma i treba li planirati provođenje mjera za sprječavanje širenja i iskorjenjivanje štetnog organizma na teritoriju BiH (uzimajući u obzir prikupljene informacije s terena),
- koje interesne grupe (vlasnike bilja, predstavnike industrije i druge) treba uključiti u izradu plana,
- koje je subjekte potrebno uključiti u provođenje operativnog plana:
- druga tijela uprave (kantonalna, opštinska),
- naučne institucije,
- poljoprivrednu komoru, strukovna udruženja za pružanje pomoći u provođenju informativne kampanje, poljoprivrednu savjetodavnu službu za uzimanje uzoraka i/ili pomoć u provođenju informativne kampanje i pružanja savjeta vlasnicima bilja i njihova edukacija i izvještajno prognoznju službu
- pravne i fizičke osobe koje obavljaju tretiranje sredstvima za zaštitu bilja,
- komunalna preduzeća radi zbrinjavanja otpada,

- prerađivačka preduzeća koja mogu industrijski preraditi zaraženo bilje ili ostatke od uništenog bilja,
- vatrogasnu službu radi spaljivanja zaraženog bilja, itd.
- kako obavijestiti interesne grupe o operativnom planu i educirati ih da sudjeluju u provedbi (predavanja, priručnici, itd.),
- koliki će uticaj imati preduzete mjere na poslovanje vlasnika bilja u određenom sektoru i koje je subjekte potrebno izvijestiti o pojavi štetnog organizma i planiranim mjerama,
- u kojoj je mjeri potrebno izvijestiti javnost (na lokalnom ili državnom nivou) i na koji način (TV, radio emisije, predavanja, brošure, poster, itd.)
- da li će biti potrebno provoditi nadzor u određenom i/ili sigurnosnom području kroz duži vremenski period,
- koliko je uposlenika potrebno za obavljanje svih potrebnih aktivnosti,
- treba li uvesti dežurstva nadležnih inspektora na terenu za uzimanje uzoraka, operativnog tima i stručnjaka u laboratorijama kako bi se brže reagovalo na novonastale situacije.

f) Nadležni inspektori na terenu/istraživački tim provode i prate provođenje službenih mjera koje mogu biti:

- istraživanje na terenu da bi se utvrdio izvor i obim zaraze,
- označavanje zaraženog područja,
- označavanje zaraženog mjesta proizvodnje, mašina i druge opreme i alata,
- označavanje zaraženog i vjerovatno zaraženog bilja,
- mjere za sprječavanje širenja, npr. uspostavljanje sigurnosnog područja u kojem se obavlja nadzor,
- testiranje bilja koje je klonski povezano sa zaraženim biljem ili je bilo s njim u kontaktu,
- metode uklanjanja zaraženog i bilja na koje se sumnja da postoji zaraza zaraženog bilja, uklanjanje krutog i tekućeg otpada,
- metode čišćenja i dezinfekcije gospodarskih zgrada, mašina i druge opreme i alata,
- mjere iskorjenjivanja koje moraju provoditi kroz duži vremenski period: zabrana sjetve ili sadnje određenog bilja, ograničenja u načinu korištenja mašina i alata, dodatne mjere vezane za premještanje,
- dodatni pregledi i testiranja, dodatni nadzor, korištenje sredstava za zaštitu bilja,
- praćenje uspješnosti provedenih mjera.

3.5.1. Preispitivanje provedenih mjera u slučaju dugotrajnih službenih postupanja

Ako je unutar reguliranog područja potrebno provoditi službene mjere kroz duži vremenski period, potrebno je redovno ispitivati efikasnost i isplativost mjera. Uovakvo preispitivanje uspješnosti provedenih mjera potrebno je uključiti sve zainteresovane subjekte (vlasnike bilja i druge). Na osnovu rezultata koje su prikupili nadležni inspektori na terenu/istraživački tim na terenu, na osnovu vlastitog istraživanja, ali i iz iskustava vlasnika bilja, te na osnovu ispitivanja iskustava drugih zemalja, operativni tim:

- donosi ocjenu uspješnosti mjera koje se provode (je li zaraza iskorijenjena ili se samo može spriječiti odnosno usporiti širenje),

- donosi ocjenu isplativosti nastavka provođenja tih mjera,
- razmatra mogućnosti primjene drugih mjera koje bi poboljšale suzbijanje i iskorjenjivanje;
- razmatra efikasnost važećih zakonskih odredbi i njihov uticaj na procedure pri izvozu i uvozu,
- razmatra mogućnost primjene mjera kojima se sprječava širenje štetnog organizma umjesto mjera kojima se štetni organizam iskorjenjuje.

3.5.2. Ukidanje službenih mjera

Operativni tim donosi prijedlog za ukidanje službenih mjera:

a) kada procijeni da je nemoguće iskorijeniti ili spriječiti širenje štetnog organizma poduzetim službenim mjerama. Tada uz saglasnost sa svim relevantnim subjektima operativni tim predlaže vremenski rok, mehanizam ukidanja službenih mjera, način informisanja o ukidanju i o daljnjem postupanju u slučaju zaraze štetnim organizmom nakon ukidanja službenih mjera,

b) kada je prošao dovoljno dug vremenski period u kojem obavljanjem redovnih pregleda više nije nađena zaraza štetnim organizmom te se može potvrditi da je štetni organizam iskorijenjen. Dužina vremenskog perioda koji mora proći zavisi o biologiji štetnog organizma i stepenu zaraze u kojem je štetni organizam bio prisutan.

4. KOMUNIKACIJA

4.1. KLJUČNE ULOGE U KOMUNIKACIJI

Uspješnost provedbe operativnog plana uveliko zavisi o dobroj komunikaciji odnosno pravovremenom i tačnom prenošenju informacija. Ključne uloge u komunikaciji imaju:

- sekretar operativnog tima – unutar operativnog tima i unutar Uprave,
- službenik za komunikaciju u operativnom timu – komunikacija operativnog tima sa vanjskim subjektima,
- nadležni inspektor na terenu – komunikacija sa onima koji su direktno pogođeni pojavom štetnog organizma i veza sa operativnim timom u centru.

4.2. ALATI ZA USPJEŠNU KOMUNIKACIJU

a) Da bi se osigurao pravovremeni protok informacija i dostupnost svih relevantnih subjekata potrebno je napraviti listu kontakt osoba sa telefonskim brojevima, e-mail adresama i radnim vremenom.

b) Da bi važnim informacijama imali pristup i oni relevantni zaposleni u Upravi i Ministarstvima/Odjeljenju koji ih moraju imati radi obavljanja zadataka iz svoje nadležnosti, a nisu članovi operativnog tima, preporučuje se da sekretar operativnog tima stavlja informacije na interni portal s ograničenim pristupom.

c) Davanje informacija važnih za interesne grupe izvan Uprave i Ministarstva/Odjeljenja poželjno je obavljati putem web stranice Uprave, TV, radija te časopisa.

4.3. POVJERLJIVOST INFORMACIJA

Detaljni identifikacijski podaci o vlasniku bilja (poljoprivrednom proizvođaču, trgovini, industriji) ili bilo kojem drugom mjestu na kojem je utvrđena zaraza štetnog organizma moraju ostati tajni i ne smiju se objavljivati osim u slučajevima kada je to važno da bi se zaštitio javni interes.

5. OBUKA

Obučavanje osoblja može se odvijati i paralelno s odvijanjem operativnog plana da bi se ispitala sposobnost osoblja može li adekvatno odgovoriti na neočekivanu pojavu štetnog organizma, postoji li adekvatna oprema i da li je plan dobro napravljen. Operativni tim određuje osobe koje će pripremati materijale za obuku i koje će obaviti obuku.

Broj UZZB-01-1-28-1-600-8/13

17. oktobra 2013. godine

Sarajevo

Direktor

Radenko Radović, s. r.

PRILOG I

UPUTSTVO O STANDARDNOM POSTUPKU RAZMJENE PODATAKA O NALAZU ŠTETNOG ORGANIZMA NA BILJU I BILJNIM PROIZVODIMA

Svrha uputstva je da se detaljno opiše postupak razmjene podataka o sumnji na pojavu i nalazu štetnog organizma između lica koja osiguravaju zdravlje bilja. Primjenom ovog uputstva omogućava se ujednačeno postupanje svih lica koja osiguravaju zdravlje bilja koja su obavezna blagovremeno međusobno razmijeniti podatke o sumnji na pojavu i nalazu štetnog organizma, s ciljem da se u što kraćem roku poduzmu odgovarajuće mjere za sprječavanje unošenja, širenja ili iskorjenjivanja tog štetnog organizma.

3. LICA KOJA OSIGURAVAJU ZDRAVLJE BILJA I NJIHOVE NADLEŽNOSTI I OBAVEZE U POGLEDU PRIKUPLJANJA I RAZMJENE PODATAKA

7. Vlasnici bilja, biljnih proizvoda i reguliranih objekata

Podaci se šalju u pisanom obliku, faksom ili elektronskim putem.

- mjesto pregleda (naziv vlasnika bilja, adresa, telefonski broj, e-mail adresa); kad se radi o uvoznj pošiljci navesti granični prelaz, ime i adresu izvoznika, ime i adresu uvoznika, vrstu bilja i zemlju porijekla pošiljke bilja,
- količina zaraženog bilja ili biljnog proizvoda ili procijenjena površina usjeva/nasada na kojoj je došlo do zaraze.
Fitosanitarni i šumarski inspektori mogu poslati podatke šaljući zapisnik o pregledu i/ili rješenje o naređenim mjerama. Dijagnostički laboratorij šalje rezultate analize na postojećim obrascima nadležnom inspektoratu, Upravi i Ministarstvima/Odjeljenju.

a) Lica koja osiguravaju zdravlje bilja koja tokom provođenja službenih postupaka nađu znakove koji upućuju na sumnju o pojavi štetnog organizma odmah o tome šalju obavijest fitosanitarnoj inspekciji, koja o tome obavještava Upravu i Ministarstvo/Odjeljenje u skladu sa Zakonom. Kad se radi o šumskom štetnom organizmu obavijest se šalje šumarskoj inspekciji, koja o tome obavještava Upravu i Ministarstvo/Odjeljenje u skladu sa Zakonom i propisima koji uređuju područje šumarstva.

b) Ako Uprava i Ministarstva/Odjeljenje, prva/o dobije podatke o sumnji na pojavu štetnog organizma, ovu informaciju

odmah razmjenjuju sa Inspektoratima entiteta i Brčko distrikta BiH – fitosanitarna inspekcija. Glavni poljoprivredni inspektor šalje podatke nadležnom fitosanitarnom inspektoru. Kad se radi o šumskom štetnom organizmu, Uprava i Ministarstva/Odjeljenje razmjenjuje podatke s Inspektoratima entiteta i Brčko distrikta BiH – šumarska inspekcija.

c) Nadležni inspektor uzima uzorak i šalje ga u ovlašteni laboratorij na laboratorijsku analizu, naređuje, kada je to potrebno, primjerenu privremenu mjeru i obavještava o tome Upravu i Ministarstva/Odjeljenje.

e) Kad je rezultat analize negativan, nadležni inspektor ukida privremene mjere, ako ih je naredio, i obavještava o rezultatu analize i ukidanju mjera vlasnika bilja, a zatim informaciju šalje Upravi i Ministarstvima/Odjeljenju.

g) Uprava šalje obavijest o nalazu i preduzetim mjerama:

- Svim relevantnim licima koja osiguravaju zdravlje bilja,
- Kontakt osobi iz Međunarodne konvencije za zaštitu bilja (IPPC),
- Svakoj državi članici navedenih organizacija na njen upit.

h) Kad fitosanitarni inspektor zadrži pošiljku koja se uvozi te se laboratorijskom analizom potvrdi da je zaražena štetnim organizmom, inspektor o tome obavještava Upravu i Ministarstva/Odjeljenje.

4. Šumarska inspekcija prikuplja podatke obavljanjem monitoringa, posebnog nadzora, inspeksijskog nadzora šumskog bilja u proizvodnji, prikuplja rezultate laboratorijskih analiza i podatke iz drugih relevantnih izvora.

4.3. SLIJED POSTUPANJA

- Vrsta bilja domaćina,
- Datum izvještaja o nalazu,

1. SVRHA UPUTSTVA

Uputstvo se primjenjuje u području zaštite zdravlja bilja kojem je cilj zaštititi bilje i biljne proizvode u poljoprivrednoj proizvodnji, šumarstvu, trgovini i zaštiti okoline od značajnih ekonomskih gubitaka koje mogu izazvati štetni organizmi bilja i koje je uređeno Zakonom. Zakonom su između ostalog propisani postupci prikupljanja podataka o štetnom organizmu te nadležnosti i obaveze lica koja osiguravaju zdravlje bilja vezane uz postupke prikupljanja i razmjene tih podataka.

- Kontakt osobi iz EPPO-a,
- vrsta štetnog organizma,

4.2. SADRŽAJ PODATAKA

1. Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja provodi stalni nadzor na osnovu podataka dobivenih od drugih lica koja osiguravaju zdravlje bilja čiji rad usklađuje, na osnovu razmjene informacija s nadležnim tijelima drugih zemalja, regionalnim i međunarodnim organizacijama za zaštitu zdravlja bilja, te informacija prikupljenih iz drugih dostupnih izvora. Vodi evidencije o nalazima štetnog organizma, razmjenjuje informacije o tome i izvještava nadležna tijela drugih zemalja, regionalnih i međunarodnih organizacija u skladu sa obavezama koje proizilaze iz Konvencije, čija je BiH potpisnica. Prikupljeni podaci o prisutnosti štetnog organizma omogućuju procjenu fitosanitarne situacije u BiH i izvan nje, procjenu stepena opasnosti od unošenja i širenja štetnog organizma, što je osnova za donošenje propisa i drugih fitosanitarnih mjera radi sprječavanja unošenja, suzbijanja i iskorjenjavanja štetnog organizma.

- Opis štetnog organizma i fotografija,
- porijeklo domaćina,

2. PODRUČJE PRIMJENE UPUTSTVA

- Latinsko ime štetnog organizma,
- Mjesto nalaza,
- datum pregleda, vrsta pregleda (posebni nadzor, obavezna fitosanitarna kontrola pri uvozu ili kod vlasnika bilja, monitoring,...),

3. Fitosanitarna inspekcija prikuplja podatke o prisutnosti ili odsutnosti štetnog organizma obavljanjem monitoringa, obaveznih fitosanitarnih kontrola pri uvozu pošiljki, izvozu pošiljki i premještanju, obavljanjem posebnog nadzora, inspeksijskog nadzora u proizvodnji, preradi i na tržištu, prikupljanjem rezultata laboratorijskih analiza i podataka iz drugih relevantnih izvora.

6. Pravne i fizičke osobe koje pružaju usluge provođenja postupka zaštite zdravlja bilja u skladu sa propisima koji reguliraju zdravlje bilja, uključujući i davatelje usluga u smislu čl. 34. i 35. Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 49/04)

- Opis simptoma i fotografije,

d) Ovlašteni laboratorij šalje izvještaj o rezultatima analize nadležnoj inspekciji, koja o tome obavještava Upravu i Ministarstvo/Odjeljenje.

U skladu sa članom 4. Zakona lica koja osiguravaju zdravlje bilja kojima je namijenjeno ovo Uputstvo jesu:

Uputstvo se primjenjuje u slučaju vanredne pojave štetnog organizma koji nije bio prisutan na teritoriju Bosne i Hercegovine, ili je prisutan i nije široko rasprostranjen, a procijenjeno je da može prouzrokovati značajne ekonomske štete u poljoprivredi, šumarstvu i zaštiti okoline.

- Naziv institucije koja je determinirala štetnog organizma,

- Državi porijekla pošiljke u kojoj je nađen štetni organizam, kad se radi o nalazu štetnog organizma u uvoznjoj pošiljci,

5. Pravna lica nadležna i ovlaštena za vršenje zdravstvene kontrole (pregleda) bilja, promatraju i predviđaju pojave štetnih organizama, te vrše tehničke poslove iz oblasti zdravlja bilja. Zadaci iz oblasti promatranja i predviđanja pojave štetnih organizama su naročito: praćenje i promatranje razvoja štetnih organizama kojisu normalno prisutni na biljkama i biljnim proizvodima i određivanje optimalnog vremena za njihovo suzbijanje, evidentiranje izbijanja i povećane populacije štetnih organizama (epifitotici), predviđanje razvoja i povećane pojave štetnih organizama na osnovu relevantnih podataka, pružanje meteoroloških, bioloških i drugih podataka u svrhu promatranja i predviđanja pojave štetnih organizama, vršenje osnovne terenske i laboratorijske dijagnostike štetnih organizama, izdavanje upozorenja i sprečavanje širenja štetnih organizama putem savjeta i uputstava za upotrebu proizvodaza zaštitu bilja i putem obavještavanja javnosti irelevantnih servisa, edukacija vlasnika iz oblasti primjene aktivnosti vezanih za zdravlje bilja. Tehnički zadaci iz oblasti zdravlja bilja naročito su: vršenje specijalnih laboratorijskih testova bilja, biljnih proizvoda i reguliranih objekata u svrhu dijagnosticiranja štetnih organizama, pružanje stručnog mišljenja vlasnicima u vezi sa zdravljem bilja, stručno usavršavanje lica odgovornih za zdravlje bilja vezano za izdavanje pasoša za bilje, izdavanje biljnih pasoša, vršenje istraživačkih i razvojnih aktivnosti, vršenje dezinfekcije i deratizacije radi zaštite zdravlja bilja, vršenje drugih tehničkih poslova.

f) Kad je rezultat analize pozitivan, inspektor obavještava vlasnika bilja i naređuje vlasniku propisane mjere, te o naređenim mjerama šalje odmah informaciju Upravi i Ministarstvima/Odjeljenju.

- Susjednim državama,

Sva lica koja osiguravaju zdravlje bilja su obavezna prema Zakonu provoditi stalni nadzor. To je službeni proces prikupljanja i evidentiranja podataka o prisutnosti ili odsutnosti štetnog organizma na osnovu obavljenih fitosanitarnih pregleda, praćenja zdravstvenog stanja, sistemskog istraživanja i provedbe drugih postupaka fitosanitarnog nadzora te prikupljanja podataka iz drugih raspoloživih izvora. Lica koja osiguravaju zdravlje bilja su obavezna pritom međusobno sarađivati i razmjenjivati prikupljene podatke o novoj i neuobičajenoj pojavi štetnog organizma na način koji je objašnjen pod tačkom 4. ovoga Uputstva.

- Rasprostranjenost.

2. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, Odjeljenje za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Brčko distrikta BiH koji, na osnovu podataka dobijenih od drugih lica koja osiguravaju zdravlje bilja, provode redovno praćenje štetnih organizama, vrše analizu i procjenu zdravstvenog stanja bilja u cilju utvrđivanja pojave i širenja štetnih organizama u zemlji, unutar administrativnog prostora djelovanja, u saradnji s Upravom vrše procjenu rizika u slučaju opasnosti od pojave ili nailaska novih štetnih organizama, obezbjeđuju fitosanitarne mjere i učestvuju u sprovođenju mjera za sprječavanje unošenja, širenja i iskorjenjivanje štetnih organizama.

- domaćin (bilje, biljni proizvod),

4. RAZMJENA PODATAKA O ŠETNOM ORGANIZMU 4.1. NAČIN SLANJA PODATAKA

i) Uprava vodi evidenciju o nalazima štetnog organizma koja sadrži podatke u skladu s Međunarodnim standardima za fitosanitarne mjere br. 17- Izvještavanje o štetnim organizmima:

Pretplatnici imaju dodatne pogodnosti. Ukoliko ste već pretplatnik, prijavite se! Ukoliko niste pretplatnik, registrirajte se!

➡ [Prijava \(/auth/login?ReturnUrl=%2Fpage%2Fakt%2FZM9sWALcpt8%3D\)](/auth/login?ReturnUrl=%2Fpage%2Fakt%2FZM9sWALcpt8%3D)

➡ [Registracija \(/auth/register?ReturnUrl=%2Fpage%2Fakt%2FZM9sWALcpt8%3D\)](/auth/register?ReturnUrl=%2Fpage%2Fakt%2FZM9sWALcpt8%3D)

O nama

Javno preduzeće Novinsko-izdavačka organizacija SLUŽBENI LIST BOSNE I HERCEGOVINE. Sva prava pridržana. 2014

Adresa

Džemala Bijedića 39/III
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Email: sllist@sllist.ba (<mailto:sllist@sllist.ba>)

Kontakti

Centrala

Tel: 033/722-030

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Uredništvo

Tel: 033/722-038

Email (<mailto:urednistvo@sllist.ba>)

Pravna služba

Tel: 033/722-051

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Računovodstvo

Tel: 033/722-045, Fax: 033/722-046

Email (<mailto:racunovodstvo@sllist.ba>)

Pretplata

Tel: 033/722-054

Email (<mailto:pretplata@sllist.ba>)

Ekspedit

Tel: 033/722-041

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Prodaja

Tel: 033/722-079

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Oglasni odjel

Tel: 033/722-049 i 033/722-050, Fax: 033/722-074

Email (<mailto:oglasi@sllist.ba>)

Tehnički sekretar

Tel: 033/722-061, Fax: 033/722-064

Ured direktora

Tel: 033/722-061

Komercijala

Tel: 033/722-042